

11. Tomashevska, I. (2021). Tvorchist ditei doshkilnoho viku: teoretychnyi aspekt problemy. [Creativity of preschool children: theoretical aspect of the problem]. *Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies. Series: Pedagogichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnologii*. Sumy, Vol. 10 (114), pp. 187–195. [in Ukrainian].

12. Shpitsa, R.I. & Titova, V.H. (2021). Osoblyvosti vykozystannia IKT na urokakh mystetstva. [Peculiarities of using ICT in art lessons]. *Young scientist*. Kherson, Vol. 11 (99), pp. 201–205.

Стаття надійшла до редакції 11.09.2023

УДК 378

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.287676>

Світлана Шестакова, кандидат філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри державно-правових дисциплін та українознавства
Сумського національного аграрного університету

Олена Сухомлинова, викладач кафедри математики та фізики
Військового інституту телекомунікацій та інформатизації імені Героїв Крут

Ольга Задоріна, кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри математики і методики її навчання
Державного закладу “Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К.Д. Ушинського”

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ПРАКТИКА ДОТРИМАННЯ У ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

У статті досліджено імплементацію та практику дотримання академічної доброчесності в міжнародному контексті. Визначено, що академічна доброчесність становить необхідну складову вищої освіти і наукових досліджень. Це поняття охоплює широкий спектр аспектів, включаючи уникнення плагіату, правильне цитування, дотримання етичних норм у наукових дослідженнях та чесність під час виконання академічних завдань. У багатьох країнах академічна доброчесність є важливим елементом освіти та наукової роботи, і закріплена у законодавстві та міжнародних документах. У статті розглянуто питання академічної доброчесності та способи її забезпечення в освітніх і наукових середовищах, зокрема в університетах Франції, Швеції, Польщі та Сполучених Штатів Америки.

Ключові слова: академічна доброчесність; вища освіта; цінності академічної доброчесності; практика дотримання принципів академічної доброчесності.

Лім. 16.

Svitlana Shestakova, Ph.D. (Philology), Associate Professor,
Head of the State and Legal Disciplines and Ukrainian Studies Department,
Sumy National Agrarian University

Olena Sukhomlynova, Lecturer of the Mathematics and Physics Department,
Military Institute of Telecommunications and Informatization
named after Heroes of Krut

Olha Zadorina, Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor,
Associate Professor of the Mathematics and Methods of its Teaching Department,
The State Institution “South Ukrainian National
Pedagogical University named after Kostyantyn Ushynskiy”

ACADEMIC INTEGRITY: COMPLIANCE PRACTICES IN FOREIGN COUNTRIES

The article examines the implementation and practice of academic integrity in the international context. It is determined that academic integrity is a necessary component of higher education and research, and its importance is recognized in different countries of the world. This concept covers a wide range of aspects, including avoidance of plagiarism, proper citation, adherence to ethical standards in research, and honesty in the performance of academic tasks. The article presents the types of liability for violations of academic integrity enshrined in Ukrainian law. In many countries, academic integrity is an important element of education and research, and it is enshrined in legislation and international documents. This article discusses the issue of academic integrity and how it is ensured in educational and research environments, in particular in universities in France, Sweden, Poland, and the United States of America. Currently, universities are developing various systems and mechanisms to ensure academic integrity. This includes creating codes, developing curricula, implementing plagiarism detection systems, establishing academic integrity committees, and determining sanctions for violators. At the international level, there are organizations such as ENRIO and ENAI that promote the exchange of experience, the development of guidelines, and the support of academic integrity in Europe and other regions. ENRIO is an important organization that promotes academic integrity in Europe. It brings together researchers and universities to discuss, develop strategies and share experiences on academic integrity. ENAI is a platform that promotes academic integrity in all aspects of the academic sector, including

education and research. It promotes the exchange of experience, learning and development of academic integrity in Europe. Ukraine also uses similar principles and approaches to ensure academic integrity in educational and research institutions.

Keywords: *academic integrity; higher education; values of academic integrity; practice of compliance with the principles of academic integrity.*

Постановка проблеми. У сучасному світі, де наукові дослідження й академічна діяльність відіграють важливу роль у розвитку суспільства і формуванні знань, поняття “академічна доброчесність” стає дедалі більш актуальним. Академічна доброчесність – це набір етичних і професійних принципів та стандартів, які регулюють поведінку студентів, викладачів, дослідників, а також усіх інших учасників академічного середовища у сфері вищої освіти й наукової роботи. Ці принципи передбачають наявність чесності, відкритості, точності й дотримання етичних норм у всіх аспектах академічної діяльності.

Завдання забезпечення академічної доброчесності гостро стоїть перед академічними спільнотами у всьому світі. В останні десятиліття спостерігається зростання інтересу до цієї проблеми. Особливого загострення питання академічної недоброчесності набули в період розвитку Інтернету, який полегшив доступ до інформаційних джерел. А сьогодні в умовах розвитку відкритої науки, відкритої освіти, відкритих інновацій і відкритих даних в інформаційному суспільстві, що є важливою складовою суспільства знань, принципи та дієві практики академічної доброчесності набувають особливого значення [6, 99].

З огляду на це аналіз практики дотримання академічної доброчесності у закордонних країнах уможливить виявити корисні приклади та стратегії для удосконалення академічної культури в Україні.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Проблеми академічної доброчесності досліджували: О. Абатуров, А. Артюхов, Н. Батечко, С. Гончаренко, А. Добко, Д. Загірняк, Ю. Калиновський, А. Колесніков, Н. Кузнєцова, А. Мельниченко, М. Михайліченко, І. Назаров, Є. Недогібенко, А. Нікулін, С. Огнев'юк, В. Ромакін, В. Сацик, О. Семенов, Л. Тицька, А. Хоруж, Т. Яворська, Т. Ярошенко та інші.

Мета статті: здійснити аналіз практик дотримання академічної доброчесності у країнах закордоння.

Виклад основного матеріалу. Законом України “Про освіту” встановлені чіткі правила дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками, здобувачами вищої освіти. Виокремлено види порушень академічної доброчесності, до яких належать [4]: академічний плагіат; самоплагіат; фабрикація; фальсифікація; списування; обман; хабарництво; необ'єктивне оцінювання; надання здобувачам освіти допомоги чи створення перешкод при проведенні оцінювання; вплив на педагогічного працівника з метою здійснення ним необ'єктивного оцінювання результатів навчання. Проблема академічної добро-

чесності охоплює: боротьбу з плагіатом, протидію корупції, питання академічної етики й інформаційної грамотності.

Як зазначає І. Тодорова, “сформована академічна доброчесність задає алгоритм поведінки, який окреслює домовленість (пряму або приховану) між усіма суб'єктами академічної спільноти – студентами, викладачами та керівництвом кафедри, факультету, університету тощо про недопустимість заборонених законом та совістю вчинків, спрямованих на отримання неправомірних переваг в освітньому процесі” [5].

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- відрухування із закладу освіти (крім осіб, які здобувають загальну середню освіту);
- позбавлення академічної стипендії;
- позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання [4].

Важливу роль у підтримці академічної доброчесності у закладах освіти відіграє Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Порядку скасування рішення про присудження ступеня вищої освіти та присвоєння відповідної кваліфікації” від 26 серпня 2021 р. № 897, яка визначає процедуру скасування рішення щодо присудження ступеня вищої освіти в разі виявлення фактів порушення академічної доброчесності, а також правові наслідки цього процесу [3].

Академічна доброчесність виступає своєрідним морально-етичним критерієм подальшого вдосконалення якості вищої освіти, оскільки учасники освітнього процесу стають більш відкритими до нових цінностей, принципів та суспільних стандартів [2, 38].

У формуванні академічної чесності як важливої частини професійної підготовки майбутніх фахівців у міжнародному освітньому просторі було визначено низку основних принципів у документах, зокрема таких, як “The Magna Charta Universitatum” [16] (1988, оновлена у 2020 р.), “The Bucharest Declaration concerning Ethical Values and Principles for Higher Education in the Europe Region” (2004) [15] і “Guidelines for Institutional Codes of Ethics in Higher Education” (2012) [12].

Особливо важливим моментом у розвитку університетської освіти було прийняття “Бухарестської

декларації щодо етичних цінностей і принципів вищої освіти в Європі” у 2004 р. У ній сформульовано низку головних цінностей і принципів для університетів третього покоління. Один із них – академічна доброчесність у процесі викладання та навчання, яка є необхідною складовою академічної культури [15].

Розглянемо особливості впровадження принципів академічної доброчесності за кордоном. Так, у Франції, як і в інших європейських країнах, академічна доброчесність вищої освіти є однією з найважливіших складових якості освітнього процесу. Як уже йшлося вище, вона регламентується не лише на національному рівні, але й у міжнародних документах, таких як Бухарестська декларація етичних цінностей і принципів вищої освіти в Європі. Доцільно зауважити, що ця актуальність не випадкова, адже академічна доброчесність визнається як запорука якості навчання та надійності наукових досліджень.

В університетах Франції академічна доброчесність втілюється на різних рівнях (законодавчому і локальному). Важливо підкреслити, що університети у Франції дбають про збереження академічної доброчесності і використовують різноманітні інструменти та підходи для боротьби з академічними порушеннями. Це сприяє створенню високих стандартів якості вищої освіти та забезпечує інтегритет академічної спільноти у країні.

Крім того, важливо акцентувати на специфічних аспектах розвитку академічної доброчесності в університетах Франції. До них належать домінування стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості освітнього процесу, розробка механізмів оцінювання політики закладів вищої освіти у сфері академічної доброчесності та активна робота акредитаційних комісій. Заклади вищої освіти Франції для виявлення плагіату в студентських роботах та дисертаціях використовують спеціалізовані програми. Це допомагає вчасно вживати відповідні заходи до недобросовісних здобувачів освіти і науковців [7].

Академічна доброчесність у Польщі є важливою складовою вищої освіти та наукової діяльності. Університети країни зазвичай мають власні кодекси академічної доброчесності й етичні правила, які регулюють поведінку студентів та науковців. Вони можуть містити вимоги до чесності при цитуванні та використанні джерел, а також процедури розгляду академічних скарг. У разі виявлення академічних порушень університети мають право накладати на порушників різноманітні санкції, зокрема такі, як втрата кредитів, відрахування, дискваліфікація тощо.

Заклади вищої освіти Польщі можуть мати спеціальні наукові ради та комісії, які відповідають за забезпечення дотримання академічної доброчесності. Скажімо, для боротьби із плагіатом на факультет-

ському рівні запропоновано три конкретні кроки. По-перше, це створення спеціальної комісії, яка визначає факти плагіату та складає протоколи. По-друге, декани повинні повідомляти ректорати про виявлені випадки плагіату і покладати на них відповідальність за розгляд справи та накладати дисциплінарні санкції на порушників. Крім того, наукове товариство та ради факультетів повинні активно висловлювати свою позицію і засуджувати плагіаторів. Це допомагає уникнути “тихого” залагодження справи та покликано сприяти справедливому врегулюванню конфлікту.

Також у Польщі публічно повідомляють про плагіат редакціям тих наукових видань, де були опубліковані статті або книги з виявленими порушеннями. Окремою ініціативою для запобігання плагіату є зобов’язання студентів підписувати підтвердження того, що їхні дипломні роботи є оригінальними та самостійними [13].

У Швеції академічна доброчесність втілюється через конкретні механізми й ініціативи. Багато програм вищої освіти містять навчальний компонент, спеціально присвячений академічній доброчесності, що допомагає усвідомлювати її значущість. Також тут діє національна система збирання даних про порушення академічної доброчесності в університетах, які є підставою для щорічних звітів. Університети можуть створювати спеціальні комісії для вирішення справ щодо порушень академічної доброчесності, які очолюють віцеканцлери. У Швеції ENRIO є ключовою організацією, що сприяє академічній доброчесності в Європі, а ENAI (European Network for Academic Integrity) – академічній доброчесності в усіх аспектах академічного сектору, налагоджуючи обмін досвідом та відповідне навчання [8; 11].

Забезпечення дотримання академічної доброчесності у Сполучених Штатах Америки є актуальною проблемою вищої освіти і наукових досліджень. На початку 1990-х рр. у Сполучених Штатах освітяни, стурбовані академічною доброчесністю, почали співпрацювати з питань у цій сфері, а згодом заснували Центр академічної доброчесності, тепер відомий як Міжнародний центр академічної доброчесності (ICAI) [14]. У 2000 р. було прийнято документ “Сила інтернету для освіти”, завдяки якому можна вважати започаткованою нову еру інформатизації освіти у США [1, 92]. Це зумовило те, що нині більшість американських університетів мають свої кодекси академічної доброчесності, які визначають правила, обов’язки та очікування у галузі етики. Наприклад, відомий “Honor Code” або “Code of Academic Integrity” встановлює стандарти, яких студенти та співробітники повинні дотримуватися. У США університети також мають навчальні програми та курси з академічної доброчесності, на яких навчають студентів правил належного цитування, уникнення

плагіату, етики наукових досліджень та інших аспектів академічної доброчесності. Багато університетів використовують спеціалізовані програми для виявлення плагіату у студентських роботах. Один із найвідоміших інструментів – Turnitin, який порівнює текст студентських завдань зі значною базою даних для виявлення схожих частин тексту.

Як і в інших країнах, у США університети утворюють спеціальні комітети з академічної доброчесності, які відповідають за розгляд скарг та порушень, а також проводять спеціальні дослідження й аналіз даних щодо порушень академічної доброчесності для виявлення тенденцій і розробки стратегій її запобігання [9; 10].

Висновки. Академічна доброчесність є невіддільною частиною вищої освіти та наукових досліджень у різних країнах. Вона охоплює такі аспекти, як уникнення плагіату, належне цитування, етика у наукових дослідженнях та чесність у виконанні академічних завдань. Багато країн визнають академічну доброчесність важливим аспектом освіти та досліджень і закріплюють її у законодавстві й міжнародних документах.

Університети розвивають системи й механізми для забезпечення академічної доброчесності, що охоплюють кодекси, навчальні програми, системи виявлення плагіату, комітети з академічної доброчесності, санкції тощо. У сфері академічної доброчесності діють міжнародні організації, такі як ENRIO та ENAI, що сприяють обміну досвідом, розробці рекомендацій та підтримці академічної доброчесності на європейському рівні. Україна також використовує схожі принципи і підходи до забезпечення академічної доброчесності в освітніх та наукових закладах.

Перспективою подальших розвідок є дослідження видів дисциплінарних санкцій, які найбільше сприяють запобіганню порушень академічної доброчесності та їх виправленню.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гаврилюк Н. Система вищої освіти США: теоретико-методологічний аспект. *Молодь і ринок*. 2018. № 11. С. 92–96.
2. Доценко І.О. Академічна доброчесність у системі забезпечення якості вищої освіти. *Педагогічна освіта: теорія і практика*. 2022. № 32. С. 31–42.
3. Про затвердження Порядку скасування рішення про присудження ступеня вищої освіти та присвоєння відповідної кваліфікації: Постанова Кабінету Міністрів України від 26 серпня 2021 р. № 897. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/8972021%D0%BF#Text> (дата звернення: 08.09.2023).
4. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. Дата оновлення: 20.03.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>. (дата звернення: 08.09.2023).
5. Тодорова І. Компоненти академічної доброчесності студентів та умови її формування. *Витоки педагогічної майстерності*. 2019. Вип. 24. С. 199–205.

6. Ульянова Г.О., Бааджи Н.П. Академічна доброчесність як основа академічного успіху. *Правова позиція*. 2022. № 4 (37). С. 98–103.

7. Batechko N.H., Durdas A.P. Academic integrity as a university education quality component: the experience of the world and France. *VRTUS*. 2020. No. 54. pp. 55–57.

8. Bjelobaba S. Academic integrity skill development amongst the faculty at a Swedish university. *Towards consistency and transparency in academic integrity*. 2018. pp. 131–146.

9. Boehm P.J., Justice M., Weeks S. Promoting academic integrity in higher education. *The Community College Enterprise*. 2009. No. 15 (1), pp. 45–61.

10. Gallant T.B. Academic Integrity in the Twenty-First Century: A Teaching and Learning Imperative. *ASHE higher education report*. 2008. No. 33 (5). pp. 1–143.

11. Glendinning I., Orim S. Plagiarism policies in Sweden. 2013. URL: <http://plagiarism.cz/ipphea/files/D2-3-24%20SE%20RT%20IPPHEAE%20CU%20Survey%20SwedenNarrative.pdf>

12. IAU-MCO Guidelines for an Institutional Code of Ethics in Higher Education. URL: https://www.iau-aiu.net/IMG/pdf/ethics_guidelines_finaldef_08.02.13.pdf

13. Kolodziej L. Plagiarism and blat in the academic community: the case study from the Republic of Poland. *International Journal of Academic Research and Reflection*. 2021. No. 9 (3). pp. 45–53.

14. McKenzie A.M. Academic Integrity across the Canadian Landscape. *Canadian Perspectives on Academic Integrity*. 2018. No. 1 (2). pp. 40–45.

15. The Bucharest Declaration concerning Ethical Values and Principles for Higher Education in the Europe Region. *Higher Education in Europe*. 2004. No. 29 (4). pp. 503–507.

16. The Magna Charta Universitatum. URL: <http://www.magna-charta.org/>

REFERENCES

1. Havryliuk, N. (2018). Systema vyshchoi osvity SSHa: teoretyko-metodolohichnyi aspekt [The System of Higher Education in the USA: Theoretical and Methodological Aspect]. *Youth and market*, No. 11, pp. 92–96. [in Ukrainian].
2. Dotsenko, I.O. (2022). Akademichna dobrocheshnist u systemi zabezpechennia yakosti vyshchoi osvity [Academic Integrity in the Higher Education Quality Assurance System]. *Pedagogical Education: Theory and Practice*, No. 32, pp. 31–42. [in Ukrainian].
3. Cabinet of Ministers of Ukraine (2021). Pro zatverdzhennia Poriadku skasuvannia rishennia pro prysudzhennia stupenia vyshchoi osvity ta prysvoiennia vidpovidnoi kvalifikatsii: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 26 serpnia 2021 r. No. 897 [On Approval of the Procedure for Revoking a Decision on Awarding a Higher Education Degree and Conferment of the Corresponding Qualification: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 897]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/897-2021-%D0%BF#Text> (Accessed 08 September 2023). [in Ukrainian].
4. Verkhovna Rada of Ukraine. (2017). Pro osvitu: Zakon Ukrainy vid 05.09.2017 No. 2145-VIII [On Education: Law of Ukraine No. 2145-VIII]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (Accessed 08 September 2023). [in Ukrainian].
5. Todorova, I. (2019). Komponenty akademichnoi dobrocheshnosti studentiv ta umovy yii formuvannia [Components of Student Academic Integrity and Conditions for Its Forma-

tion]. *Origins of Pedagogical Mastery*, No. 24, pp. 199–205. [in Ukrainian].

6. Ulyanova, H.O. & Baadzhi, N.P. (2022). Akademichna dobrocheshnist yak osnova akademichnoho uspihku [Academic Integrity as the Basis of Academic Success]. *Legal Position*, No. 4 (37), pp. 98–103. [in Ukrainian].

7. Batechko, N.H. & Durdas, A.P. (2020). Academic integrity as a university education quality component: the experience of the world and France. *VIRTUS*, No. 54, pp. 55–57. [in Ukrainian].

8. Bjelobaba, S. (2018). Academic integrity skill development amongst the faculty at a Swedish university. In *Towards consistency and transparency in academic integrity*. pp. 131–146. [in English].

9. Boehm, P.J., Justice, M. & Weeks, S. (2009). Promoting academic integrity in higher education. *The Community College Enterprise*, No. 15 (1), pp. 45–61. [in English].

10. Gallant, T.B. (2008). Academic Integrity in the Twenty-First Century: A Teaching and Learning Imperative. *ASHE higher education report*, No. 33 (5), pp. 1–143. [in English].

11. Glendinning, I. & Orim, S. (2013). Plagiarism policies in Sweden. Available at: [http://plagiarism.cz/ippheae/files/D2-](http://plagiarism.cz/ippheae/files/D2-3-24%20SE%20RT%20IPPHEAE%20CU%20Survey%20S-wedenNarrative.pdf)

3-24%20SE%20RT%20IPPHEAE%20CU%20Survey%20S-wedenNarrative.pdf [in English].

12. International Association of Universities. (2013). *IAU-MCO Guidelines for an Institutional Code of Ethics in Higher Education*. Available at: https://www.iau-aiu.net/IMG/pdf/ethics_guidelines_finaldef_08.02.13.pdf [in English].

13. Kolodziej, L. (2021). Plagiarism and blat in the academic community: the case study from the Republic of Poland. *International Journal of Academic Research and Reflection*, No. 9 (3), pp. 45–53. [in English].

14. McKenzie, A.M. (2018). Academic Integrity across the Canadian Landscape. *Canadian Perspectives on Academic Integrity*, No. 1 (2), pp. 40–45. [in English].

15. The Bucharest Declaration concerning Ethical Values and Principles for Higher Education in the Europe Region. (2004). *Higher Education in Europe*, No. 29 (4), pp. 503–507. [in English].

16. The Magna Charta Universitatum. Available at: <http://www.magna-charta.org/> [in English].

Стаття надійшла до редакції 03.09.2023

“Лідер може бути по-справжньому впливовим тільки тоді, коли він чи вона представляє не одного лише себе, а спільну волю, спільну мрію, спільну мету його народу”.

Володимир Зеленський
український державний діяч, шостий і чинний Президент України

“Добрый разум робить легким будь-який спосіб життя”.

Тригорій Скворода
український філософ, поет, педагог

“Сила і можливості виховання невичерпні”.

Василь Сухомлинський
український педагог

“Якщо ви вдало виберете справу і вкложите в неї всю свою душу, то щастя саме відшукає вас”.

Костянтин Ушинський
український педагог, правознавець

“Ми всі приходимо у цей світ з певними цілями. Думаю, одна з цілей полягає в тому, щоб запалити факел і повести за собою людей крізь темряву”.

Вупі Голдберг
американська акторка

“Всі ми стоїмо на одній сцені великого світу, і що б в ньому не здійснювалося, стосується нас усіх”.

Ян Амос Коменський
чеський теолог, педагог

“Без сумніву, всі наші знання починаються з досвіду”.

Іммануїл Кант
німецький філософ

